

Előszó

Jób testamentuma az ún. ószövetségi apokrif, másként pszeudoepigráf iratok hosszú sorának egyik darabja. Olyan írás tehát, amely az ószövetségi Jób könyvével áll szoros kapcsolatban, de amely mégsem tartozik a kanonizált ószövetségi, sem pedig az úgynevezett deuterokanonikus könyvek sorába. Itt azonban jó előre tisztáznunk kell néhány szakkifejezést.

A katolikus terminológia „deuterokanonikus bibliai könyvnek”-nek nevezi Tóbit és Judit, a Makkabeusok I. és II., Sirák fia, a Bölcsesség és Bárúk I. könyvét, továbbá Jeremiás levelét, Zsuzsanna és a vének, valamint Bél és a Sárkány történetét, és pedig azért, hogy megkülönböztesse őket a Héber Biblia 39 – zsidó számozás szerint 24 – könyvétől. Ez a terminológia egyben azt is jelzi, hogy a katolikus hagyomány, amely figyelembe vette a Septuaginta és Vulgata könyveinek gyűjteményét, ezeket az iratokat is beleillesztette a maga Bibliájába – másodlagosan kanonikus könyvekként. A protestáns és zsidó terminológia „ószövetségi apokrifek”-nek nevezi a fentebb felsorolt könyveket is, mivel ószövetségi Szentírásuk a maszoréta szöveget veszi alapul, és ezért e görög nyelven fennmaradt iratokat nem tekinti kánoniaknak.¹ Ezeket az iratokat mindig deuterokanonikus könyveknek nevezem, azért is, mert ez a szóhasználat egyre inkább meghonosodni tűnik a protestáns szakmai körökben is.

¹ Vö. Xeravits 2008: 1–2.

ELŐSZÓ

Az ószövetségi „apokrif”, illetve „pszeudoepigráf iratok” megnevezések szintén tisztázásra szorulnak. Ezeket minden esetben azoknak az iratoknak megnevezésére használtam, amelyek nem tartoznak sem a kanonikus, sem pedig deuterokanonikus könyvek sorába. Katolikus szóhasználatban az apokrif megnevezés a pszeudoepigráf iratokra vonatkozik, noha jórészt maguk a deuterokanonikus könyvek is álnév alatt készültek: szerzőik valamely jelentős bibliai személyiség tekintélye mögé rejtőzve foglalták írásba tanításukat.²

Az ószövetségi apokrif iratok a hellenista és római korban élt zsidóság kebelében születtek (Kr. e. 250 – Kr. u. 250). Ezek hidalják át az ószövetségi és újszövetségi kánon tanítása közötti „hézagot”, és betekintést engednek ennek az időszaknak kegyességi irányzataiba. Úgyhogy egyáltalán nem mellékesek a tulajdonképpeni bibliakutatás szempontjából.

Jób testamentuma sajátos darab a szép számmal fennmaradt s az úgynevezett testamentum-műfajt képviselő iratok sorában. Görög kézirataiban teljes és viszonylag jó szövege maradt fenn. Ezekből készült most első magyar fordítása, elsősorban a szélesebb körű olvasóközönségre való tekintettel. De a *Szövegjegyzetek* fejezet bizonyára hasznos lesz azok számára, akik többet szeretnének megtudni a szöveg háttéréről, illetve tovább kutatnák ezt a bájosan komoly s némely helyen humoros, első századi apokrif könyvet, amely harmonikusan ötvözi egygyé az epikát és a lírát.

Kolozsvár,
2011 márciusában

Adorjáni Zoltán

² Vö. Xeravits 2008: 3.